Locul împrumutului lexical de origine anglo-americană în dinamica vocabularului limbii române de azi

Constantin MANEA
Maria-Camelia MANEA

Istoricul pătrunderii în limba română a elementelor lexicale provenite din engleză are deja o vechime respectabilă, peste 4.000 de astfel de itemuri ajungând să fie înregistrate de diversele dicționare ale limbii noastre[1]. Unele anglicisme, deşi (încă) percepute ca atare – dovadă, în majoritatea cazurilor, pronunțarea şi / sau grafia lor –, sunt elemente relativ vechi ale vocabularului românei contemporane, pe care îndeosebi mijloacele de informare în masă le vehiculează în mod curent: „Iată, mulți cetățeni sunt interesați de acest *hold-up*." (*Dan Diaconescu în direct*, *OTV*, 14.07, 2004, ora 0.08). Spre deosebire de acestea, remarcabila pletoră constituită de termenii de origine anglo-americană de dată recentă tinde să înlocuiască elemente lexicale cu (aproximativ) acelaşi sens, împrumutate anterior din diverse limbi de cultură europene, în primul rând din franceză: „(...) acoperirea necesarului de pe piața românească prin importuri de produse petroliere *procesate*[2] scump din țiței greu, de mai slabă calitate (...)" („România Mare", nr. 749, 30 septembrie 2005, p. 3, col. 2); în vorbirea multor conducători ori directori de instituție sau resort (deveniți, de peste un deceniu şi jumătate, *manageri* sau *executivi*), termenul *deadline* tinde să ia locul mai vechilor cuvinte româneşti *termen-limită* şi *termen*[3], iar anglicismul *lider* e în mod consecvent preferat (în presă, traduceri etc.) lui *conducător* (iar într-un film documentar despre perioada anglo-saxonă, transmis de postul de televiziune *Discovery*, traducătorii l-au preferat pe *lider* pentru *căpetenie*, *conducător* sau *şef*).

Alături de limbajul mass-media şi de „jargonul" (necesarmente anglicizat, am spune) al computerului, al informaticii, electronicii şi domeniilor conexe (de ex. „Am scos *listingul* cu toți participanții" – cf. engl. *listing* „*Computer technol*. a printed copy of a program or file in a form that can be read by humans"), limbajul folosit în cadrul reuniunilor, simpozioanelor, sesiunilor şi seminariilor ştiințifice sau forumurilor ori reuniunilor diplomatice – cele mai multe cu participare internațională – impune, într-un ritm realmente amețitor, astfel de termeni, unii dintre ei folosiți sau formați impropriu: „Să faci un *brief* [în sensul de „prezentare pe scurt" – *n. n.*] al ideii…" (*TVR 1*,

[1] Florin Marcu, *Noul dicționar de neologisme*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997 (NDN), Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2000 (MDN), *Dicționar enciclopedic*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, vol. I (1993), vol. II (1996), vol. III (1999), vol. IV (2001), vol. V (2004), vol. VI (2006)

[2] Să se compare cu termenul mai vechi *a prelucra* (şi el, presupunem, un calc structural de apartenență neologică, deşi DEX_2 nu indică acest lucru).

[3] Care, şi ele, au înlocuit cuvântul *soroc*, aparținând lexicului vechi, preneologic al limbii.

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

6.05.2005, ora 15.30)[4]; cuvântul *facilitator* se întrebuinţează referitor la rolul profesorului pe lângă cursanţi (cf. engl. *facilitator*), devenind chiar un termen „în vogă"; verbul intranzitiv *a socializa*, corespunzând engl. *to socialize* "to behave in a friendly or sociable manner" îi este acum preferat net mai vechiului *a întreţine atmosfera* (iar, într-o emisiune transmisă de postul *TVR Internaţional*, la 27 noiembrie 2005, am înregistrat forma reflexivă *a «se» socializa*, folosită în acelaşi sens ca mai sus); o reuniune-concurs de dans de societate, transmisă de unul dintre posturile de televiziune cu acoperire naţională, se numeşte „Dance Masters 2005"; un fragment publicitar din revista *TV Story* (din 25 iulie 2005, p. 14) vorbeşte despre „Rexona *ministick*, Rexona *roll-on* şi Sunsilk *mini*" etc. În mod cu totul neobişnuit, termenul *instant*[5], a cărui existenţă în vocabularul românesc contemporan poate fi deja socotită la câteva decenii, apare acum în colocaţie cu substantivul *premiu*: „(…) sute de premii *instant*". Pe de altă parte, se pare că nu mai există nici o urmă de „inhibiţie" privitor la forma scrisă – şi, evident, pronunţarea – unor astfel de împrumuturi lexicale: „renumitele *branduri* de produse sportive…" (dintr-un material publicitar); „(…) tu, *macho-ul* irezistibil" („TV Story", 25 iulie 2005, p. 7).

Judecând lucrurile obiectiv, „sine ira et studio", e evident că anglicismele foarte recente îmbogăţesc limba română, dar, concomitent, ele par să „condamne" vorbitorul comun la însuşirea unui mare număr de itemuri lexicale de origine anglo-saxonă.[6] Unul dintre termenii cei mai populari din această categorie este, în ultima vreme, *brand*: „după care ni se prezintă un clasament cu mărci, *branduri* de maşini…" (la emisiunea *În gura presei*, transmisă de *Antena 1*, 25 ianuarie 2005, ora 6.35), „Ce părere aveţi despre schimbarea de *brand* a partidului [PSD]?" etc. În majoritate, astfel de termeni sunt de uz internaţional: „[TV] *România 1* lansează un *teleplay* după Rodica Ojog-Braşoveanu" (în „Ziua", 15 sept. 2004, p. 8); „cei peste 500.000 de *chateri* [s. n.]" (mesaj primit de autori, pe telefonul mobil cu abonament *Orange*); „*Off-road* nocturn" (reportaj despre persoane, mai ales tineri, care se întrec cu maşini puternice de teren, pe şosele pustii sau pe locuri virane – la *Antena 1*, emisiunea *Observator*, 8.02.2006). Foarte mulţi termeni de origine anglo-americană sunt perfect comprehensibili – în special de către vorbitorul cu un anumit grad de cultură – situat nu cu mult peste medie: „*Master classes* cu Mariana Nicolesco (*TVR Cultural*, 21 oct. 2004), *docudrama* (din engl. *docudrama* "a film or television programme based on true events, presented in a dramatized form"), „(…) este timpul să mergem la *stilist*" (în aceeaşi emisiune TV apare însă şi compusul *hairstylist*, pronunţat [her-stilíst]), „(…) *inserturile* de la ora…" (radio *InfoPRO*, 10 ianuarie 2006)[7] etc. Sunt însă şi termeni care, principial, pot fi înţeleşi numai dacă

[4] Cf. engl *brief* "a condensed or short statement or written synopsis; abstract" (*Collins English Dictionary and Thesaurus*). Un termen apropiat etimologic, destul de frecvent folosit la noi, este *briefing* (provenit din engl. *briefing* "1. a meeting at which detailed information or instructions are given, as for military operations, etc.; 2. the facts presented during such a meeting").

[5] Cf. engl *instant* "*adj.* (esp. of foods): prepared or designed for preparation with very little time and effort: *instant coffee*".

[6] Pe de altă parte, este foarte adevărat că multe dintre acestea sunt, la origine, termeni latineşti sau romanici: *computer* (<engl. *computer*, derivat de la verbul *to compute*, provenit din lat. *computare*), *a implementa* (<engl. *to implement* <lat. *implementum* <lat *implere*) etc.

[7] Termenul este, de fapt, mai vechi în limbă, după cum o poate dovedi următorul citat (din traducerea cărţii de eseuri a lui Karel Čapek, *În captivitatea cuvintelor*, p. 42): „Cuvintele subliniate sunt *inserturi* narative cu care aţi interpolat reprezentările dumneavoastră onirice" (cf. engl. *insert* "a thing that has been inserted,

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

vorbitorul vine relativ des în contact cu domeniul de relevanţă referenţială respectiv sau dacă are cunoştinţe (minime, alteori chiar medii ori mediu-avansate) de limbă engleză: „TELEVIZOR (…) *FLAT*" (scris pe o etichetă expusă la supermagazinul *PIC*), „lucrător pe *catwalk* (…)"[8] („TV Story", 25 iulie 2005, p. 21), „un *screening* naţional" (din engl. *screening*, derivat de la verbul *to screen* "to test or check (an individual or group) so as to determine suitability for a task, etc."), „(...) ce ghinion, în afară de nişte *stripperi* cu capete de nucă seacă, nu se uită nimeni la başoldina cu pricina"[9] („România Mare", nr. 749, 30 septembrie 2005, p. 2, col. 1).

Uneori însă, se pune în mod stringent problema adecvării mesajului la receptor – problema înţelegerii înseşi a acestuia de către cei cărora le este destinat; de exemplu, cuvântul *scruber* (în sensul de „epurator de gaz cu ajutorul unui jet de apă")[10] e folosit într-un manual de *Chimia mediului şi a calităţii vieţii*, apărut la Editura *LVS Crepuscul* în anul 2000; într-o emisiune transmisă la postul TV *Antena 1* la 17 noiembrie 2004 se spune cu nonşalanţă: „Încercăm să facem un *stand-up*" (cf. engl. *stand-up* "(of a comedian) performing solo, while standing before an audience"). Dintre *domeniile de activitate* cele mai predispuse la acceptarea şi preluarea în uz a unor astfel de împrumuturi neologice, trebuie remarcate, fără nici o urmă de îndoială, următoarele:

• Domeniul computerului şi al informaticii (de multe ori numite, şi în româneşte, „domeniul *PC*" sau „domeniul *IT*"): „cultura *cyber*" (la *TV Cultural*, 18.06.05), *stick (de memorie)*, *a da clic(k)* / *a clica* < engl. *to click*, *a buta* < engl. *to boot*, *a apgrada* < engl. *to upgrade* etc.; *clipboard* < engl. *clipboard* "*Computing*: a temporary storage area where text or other data cut or copied from a file is kept until it is pasted into another file"; *screen saver* etc.

• Domeniul automobilismului: *spoiler* < engl. *spoiler* "1. a device fitted to an aircraft wing to increase drag and reduce lift; 2. a similar device fitted to a car" (COLL) – în româneşte, dispozitivul se mai numeşte *eleron*; *opţiune*: „Cielo *full options*" < engl. *option* "the act or an instance of choosing or deciding; the power or liberty to choose" (COLL).

• Domeniul muzicii pop: „*DJ* Prospect" (numele unei formaţii de muzică pop); „O să facem şi o *şedinţă* rock (…) şi un *jam session*" (la *TVR 2*) – unde termenul *şedinţă* e calchiat după engl. *session* "1. a meeting of a group of musicians to record in a studio; 2. a meeting of a group of people to pursue an activity" (COLL); „(…) făcea parte din *Rock and Roll World*" (din revista „High Life", 2 ian. 2004, p. 20); „zeul *heavy metal*" (ibid., p. 20).

• Domeniul presei sportive: „[Bruno Pezzey] era antrenorul formaţiei de tineret *Under 21* a Austriei" (din „Gazeta sporturilor", 4 ian. 1995, p. 7); „Două concludente succese (…) în toamna lui '95 în *Champions League*" („Gazeta sporturilor", 4 ian. 1995, p. 4); „astfel, echipa (…) a devenit favorita actuală a *bookmaker*-ilor englezi" (ibid., p. 7); *trial* < engl. *trial* "a competition for individuals" (COLL).

---

in particular: • a loose page or section, typically one carrying an advertisement, in a magazine or other publication. • an ornamental section of cloth or needlework inserted into the plain material of a garment. • a shot inserted in a film or video" (OXF).

[8] Engl. *catwalk* înseamnă "a narrow pathway over the stage of a theatre, along a bridge, etc." (COLL).

[9] Primul sens al engl. *stripper* este "a striptease artist" (COLL).

[10] Termen provenit din engl. *scrubber* "an apparatus for purifying a gas" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa

Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

• Domeniile economic, bancar, turistic: „agenţii de *incoming*" [în turism] – adică „agenţii care *să aducă / primească* turişti (în ţară)" – cf. engl. *incoming* "the act of coming in; entrance" (transmis de *ProTV*, la emisiunea *Ştiri*, 3 dec. 2004); „Continuând strategia de diversificare a *portofoliului*,[11] ProCredit Bank va lansa în anul 2005 noi produse şi servicii precum *Internet Banking*, carduri şi *ATM-uri*. (…) ProCredit Bank pregăteşte o puternică extindere geografică a reţelei de sucursale şi agenţii, intenţionând să îşi dubleze numărul de *locaţii* (…)[12] ProCredit Bank va emite şi obligaţiuni *corporatiste*"[13] (dintr-o broşură publicitară, apărută în luna august 2005); „Credit *preplătit*" (cf. engl. *prepaid*, *to prepay* "pay for in advance: *prepaid holidays*" (OXF), etc.

În strânsă legătură cu domeniile de activitate umană menţionate mai sus, ar fi de remarcat rolul pe care îl joacă – în impunerea unui mare număr de itemuri lexicale de sorginte anglo-saxonă, vorbitorii obişnuiţi familiarizându-se, uneori în manieră proliferant-explozivă, cu numeroase forme şi rădăcini de origine sau provenienţă anglo-americană – multitudinea de nume şi titulaturi (de firme, instituţii, entităţi juridice, produse sau pur şi simplu de indivizi) care „au invadat" domeniul reclamei şi al mass-media în ultima perioadă: *Castel Film* (nume de studio cinematografic), *DJ Prospect* (nume de formaţie de muzică pop); „federaţia sindicală a agricultorilor *AGROSTAR*"; *New Planet* (nume de magazin universal); „BICĂ *STAR*" (firmă de magazin, în centrul Piteştilor); „Octavian *Business*" (firmă de magazin din cartierul piteştean Trivale), „*Bar* Toroipan" (mic restaurant-bar aflat chiar alături); *ROMBIZ* (scris pe un afiş publicitar); *BIZ* (titlu de revistă); „(şerveţele, rulouri) FRISBI"[14]; „Altex – *MEGASTORE*" (scris pe un banner stradal, în Piteşti); „*Hard Work*" (firmă de construcţii din Sibiu), *Starmod* (firmă de subansamble, Sibiu); *Euroconf* (firmă de magazin, Sibiu); *COPYLAND SRL* (firmă de copiat / xerox, Sibiu); *Sport Virus* (firmă de magazin cu articole sportive, mai ales pentru munte, în Sibiu); „Util vine de la *Skil – Technology Promotion S.R.L.*" (pe un banner publicitar pentru o dugheană de scule, în Piteşti); „Scule electrice *profesionale* şi *hobby*" (firmă din municipiul Alexandria); *Rock* – nume de cal de curse (din „Gazeta sporturilor", 4 ian. 1995, p. 2), *Johnny* Răducanu, *Johnny* Bota (ambele, nume de instrumentişti români) etc. În mod similar, sunt de remarcat abrevierile de origine anglo-americană care „au năpădit" limba română, îndeosebi în ultimul timp: *pet* / *PET* „sticlă / bidon / recipient PET" < abrevierea englezească *PET* < *polyethylene terephthalate*; *ABS* [pron. a-be-és] < engl. *ABS brake* "antilock brake" (în care abrevierea *ABS* provine din germ. *Antiblockierung System*).

Unele itemuri lexicale de sorginte anglo-saxonă sunt folosite ca termeni de *specialitate*: „Tranziţia permisă de *spin* este plasată spre numere de undă mai mici (…)[15]

[11] Din engl. *portfolio* "2. a range of investments held by a person or organization: *a portfolio of insured municipal securities.* • a range of products or services offered by an organization, especially when considered as a business asset: *an unrivalled portfolio of quality brands*" (OXF).
[12] După engl. *location* "a site or position; situation".
[13] Adjectivul engl. *corporatist* este desfinit ca "specific to the organization of a state on a corporative basis".
[14] După engl. *frisbee* sau *Frisbee*, definit astfel de dicţionarele limbii engleze: "*Trademark*: 1. a light concave plastic disc, usually 20-25 centimetres in diameter, thrown with a spinning motion for recreation or in competition", 2. the outdoor game or amusement of skimming such a disc through the air".
[15] Din engl. *spin*, definit în fizică prin două sensuri: "1. the intrinsic angular momentum of an elementary particle or atomic nucleus, as distinguished from any angular momentum resulting from its motion; 2. a quantum number determining values of this angular momentum in units of the Dirac constant, having integral or half-integral values" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

Soluția rezultată a fost *refluxată* timp de 5 ore (…)"[16]. Cuvintele *intrări (de dicționar)* – în sensul de „cuvinte-titlu, articole de dicționar"[17], ca şi *formal* vs. *informal* / *nonformal* par să fi pătruns defintiv în limba română – cu sensurile englezeşti de „colocvial, familiar" şi „neoficial", de vreme ce le întrebuințează constant şi mulți lingviști reputați: „două contexte *informale*" (într-o emisiune de limba franceză, transmisă de *TVR Cultural*, la data de 19 mai 2005); „comitetul *informal* al Uniunii Europene" (TV); „educația (*formală* şi *nonformală*) îl instrumentează pe viitorul adult pentru complexitate şi schimbare" (dintr-un material tradus). De asemenea, pot fi înregistrate sute de cuvinte precum *pillow-lava* (tip de rocă magmatică – numele apare pe eticheta exponatului respectiv, la Muzeul de Geologie al României). Alți termeni de origine anglo-americană, aparținând unor domenii (ştiințifice şi / sau tehnice) specializate, sunt pe cale de a se impune ca atare în limba română: „(…) sunt formate din *dropleți* uleioşi încastrați într-o matrice de lipid solid"[18], „Se încearcă o modelare a dinamicii moleculare în câmpuri *self-consistente* pentru explicarea formării domeniilor nanometrice în mediul biomoleculelor mezogene", „Au fost substituite interacțiile entropice *repulsive*[19] dintre catenele vecine din membrana lipidică printr-un potențial fenomenologic *self-consistent*", „La baza acestor procese colective stă apariția unor câmpuri electrice *self-consistente* create de norii de ioni acumulați în fața electrozilor"[20] (toate exemplele sunt extrase dintr-un articol de specialitate).

Totuşi, e greu de crezut că se vor impune în limbă multe anglicisme care tind spre statutul de „termeni de specialitate", în ciuda folosirii lor destul de insistente: „a fost elaborat un nou model teoretic care *să fiteze* datele experimentale" (din acelaşi articol de specialitate ca mai sus – autorul vrând să spună: „să se armonizeze cu…, să se pună de acord cu…"); „Eu sunt în *board*-ul de la *Educația 2000+*" (cu alte cuvinte, într-un „comitet / consiliu de conducere / director" – exprimare auzită de la o persoană intervievată la postul *OTV*, la data de 8 mai 2005). Pe de o parte, pătrunderea unor astfel de neologisme în limba română, odată cu obiectele-referent, este previzibilă, naturală / logică (şi, în consecință, cât se poate de justificată şi binevenită – *v.* conceptul de *Wörter und Sachen*): *rafting* este numele unui sport nautic practicat pe rîurile repezi de munte (OXF: "the sport or pastime of travelling down a river on a raft"); „(televizor) *picture-in-picture*"; „MP3 *playere*" (auzit la postul *Radio 21*); *joystick* "(informal) the control column of an aircraft • a lever that can be moved in several directions to control the movement of an image on a computer or similar display screen" (OXF) etc. Asta, în ciuda faptului că unele cuvinte din această categorie denumesc realități mai curând exotice: un fruct ca *pomelo*[21] e mai degrabă rar, chiar şi în supermagazinele româneşti contemporane, iar numele însuşi (foarte posibil provenit din cuvântul olandez *pompelmoes*, la rândul său provenit din *pompoen* „mare" + port. *limao* „lămâie") îl

[16] Din engl. *to reflux* "*Chemistry*: boil or cause to boil in circumstances such that the vapour returns to the stock of liquid after condensing" (OXF).
[17] După engl. *entry* "an item recorded, as in a diary, dictionary, or account" (COLL).
[18] Din engl. *droplet* "a tiny drop" (COLL).
[19] Din engl. *repulsive* "*Physics*: concerned with, producing, or being a repulsion" (COLL).
[20] Din engl. *self-consistent* "consistent throughout, consistent with its own functional structure".
[21] Cuvântul *pomelo* (cu varianta, rară, *pummelo*) e definit de dicționarele limbii engleze ca "1. a large yellow grapefruit-like edible fruit – the largest of the citrus fruits – with a thick yellow skin and bitter pulp, which resembles grapefruit in flavour; also called *shaddock*; 2. the tropical rutaceous tree that bears this fruit, *Citrus maxima* (or *Citrus decumana*), family *Rutaceae*".

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

înlocuieşte de fapt pe fr. *pamplemousse* „grapefruit", destul de cunoscut la noi într-o vreme.

Pe de altă parte însă, ele pot reprezenta expresia „anglomaniei", conştientizate sau nu: „Trimite acest *leaflet* la adresa…" (dintr-un material de reclamă); *pelete cartofi* (de fapt, niste rondele făcute dintr-o pastă de cartofi deshidratată)[22]; „*cecklist*-ul", „un *cecklist* întocmit de Davis şi colaboratorii, care urmăreşte să stimuleze ideile pentru schimbarea unui produs, conţine următorii itemi (...)"[23]; *Brieful* iniţial[24], care a conturat *targetul*[25] în vederea lansării acestei mărci a fost unul scurt şi cuprinzător" (din revista „High Life", 2 ian. 2004); „actorii selectionaţi după un *casting* de excepţie", „*casting* naţional pentru guvernul Alianţei PNL-PD"[26]; „o textură foarte *glossy*, foarte transparentă"[27] (dintr-o reclamă TV la produse cosmetice), etc. Ocurenţele de acest fel sunt cu atât mai frapante, cu cât ele pot reprezenta creaţii – nu întotdeauna fericite – pe teren autohton: „Urmăresc toate emisiunile *fashion-style*" (dintr-un interviu cu o candidată din judeţul Argeş pentru concursul „Miss World 2005", publicat în ziarul „Societatea argeşeană" din 27 ianuarie 2005, pag. 16) – unde expresia (clar anglomană) *fashion-style* este o formaţiune creată prin compunere, mai precis prin contopire de tip „copulativ" / *dvandva*[28]; *trolere* „geamantane / valize cu rotile (şi cadru metalic)" (dintr-un material publicitar tipărit)[29]; *role* (în sensul de „patine cu rotile")[30] etc. De regulă, anglicismele sunt acceptabile în măsura în care brevilocvenţa şi aproprierea lor semantică, logică şi informativă le impun, îndeosebi ca termeni – cel puţin iniţial – „de specialitate": „Babakova, al carei *personal best* este unul pentru istoria acestei probe (…)" (dintr-o emisiune sportivă la *TVR 2*, 18 sept. 2004, ora 15.40).

Principial vorbind, *presa*, de toate tipurile, scrisă sau din domeniul audiovizual, are contribuţia cea mai însemnată în circularea anglicismelor – mai ales că multe materiale apărute în ziarele şi revistele din România sunt pur şi simplu preluate din presa internaţională (cel mai adesea, de expresie anglo-saxonă), prin traducere sau adaptare sintetică. Iată numai câteva mostre de limbaj specific mass-media: „Imaginile montate într-o anumită dramaturgie, cu discursul *conex* rostit într-o manieră *specială*, au darul de a panica" (din revista „TV Story", 25 iulie 2005); „Raluca Sandu va ţine

[22] Provenit din cuvântul engl. *pellet*, definit astfel de dicţionare: "a small round ball, esp. of compressed matter: *a wax pellet*, *fish food pellets*".

[23] Termenul englezesc *checklist / check list* e definit astfel: "a list of items, facts, names, etc., to be checked or referred to for comparison, identification, or verification" (COLL).

[24] Engl. *brief* e definit ca „*Chiefly British*: a set of instructions given to a person about a job or task: *his brief is to turn round the county's fortunes.* • Law a summary of the facts and legal points in a case given to a barrister to argue in court." (OXF).

[25] Din engl *target* "any point or area aimed at", care, în mod paradoxal, tinde să înlocuiască rom. *obiectiv*, *ţintă*, *scop*.

[26] Din engl. *casting*, în sensul "the choosing of actors for a production" (COLL).

[27] Din engl. *glossy* "smooth and shiny; lustrous" (COLL).

[28] Mecanism de compunere definit astfel în lexicologia de expresie anglo-saxonă: *dvandva* "a class of compound words consisting of two elements having a coordinate relationship as if connected by *and*; a compound word of this type, such as *Austro-Hungarian, tragicomic*" (COLL).

[29] Format, în româneşte, după engl *trolley* "*British*: a wheeled cart or stand pushed by hand, and used for moving heavy items, such as shopping in a supermarket or luggage at a railway station" (COLL).

[30] Format prin apocoparea engl. *roller skate*, pronunţat [rólăr ske(i)t]; engl. *roller skate* înseamnă „patine cu rotile" ["a device having clamps and straps for fastening to a boot or shoe and four small wheels that enable the wearer to glide swiftly over a floor or other surface" (COLL)].

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

coperta numărului pe noiembrie al revistei „FHM", care va prezenta un *pictorial* cu imagini cît se poate de *sexy* ale frumoasei jucătoare de tenis. Fiica preşedintelui FRF a pozat în lenjerie intimă, *shooting-ul* având loc la un hotel din Bucureşti (…) Altfel, pe Raluca Sandu o mai puteți vedea într-o ipostază unică în această seară, când *Antena 1* a surprins-o furând dintr-un magazin din *Mall* (…)" („Gazeta sporturilor", 2004); „…Un veac mai târziu, tizul său, Podgett [tizul lui Lewis Carroll, *n.n.*], rămânând în domeniul *science-fiction*-ului social şi păstrând motive din *Wonderland*-ul predecesorului, a creat „Frazbile şi Granchiose" (…)", „Băieții (…) au nenorocul de a nu afla (…) prin *nursery* o astfel de jucărie-*soccer*, decât cea *made in England*" („Gazeta sporturilor", 4 ian. 1995, p. 7, col. I); „rezultatele *previzionate* de acest *exit poll* (…)" (transmisiune electorală la *TVR 1*); „*Miss* Divizia *Sexy*" (numele unui concurs, avându-l ca prezentator pe Dan Negru – citat din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p. 24), etc.

Prima afirmație care se poate face despre unele anglicisme, privitor la gradul (relativ) de acceptare în vocabularul limbii române, este că sunt mai degrabă rare sau „exotice" în peisajul lexical românesc: „Calendarul *autoshow* 2004" (din revista „High Life", 2 ian. 2004, p. 8); „*Making of*" (titlu generic de pagină, ibid., p. 10); „*Make-up*: Narcisa Şimandan, *Stilism*: Camil Dumitrescu" (ibid., p 18)[31]; *agreement*, *airbag*, *all right*[32]; „această dimeniune *adiționlă* (…)" (la *TV Cultural*, 18 iunie 2005); termenul *kiteboarding* (fişat din revista „High Life", 2 ian. 2004, p. 12) nu apare în majoritatea dicționarelor limbii engleze mai recente, la fel ca şi *BASE Jumping*[33]; „dacă ați ratat filmul în *prime time*, acum urmăriți reluarea lui!" (din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p. 30)[34]; „*Click* aici şi o să poți trânti de pereți cu (…)", „*Click*!", „*Click să* le vezi numele!" (ibid., p. 54); „*mixul* media…" (dintr-un material publicitar apărut în revista „ProCinema"); „(…) un sistem de apărare *knock-down* bazat pe tehnicile de karate cele mai eficace, combinate cu aruncările specifice judo-ului (…) Instructori: *Branch Chief Sensei* Nicolae Costin" (dintr-un fluturaş de reclamă pentru cursuri de arte marțiale); *KID BANK* şi *Kid cont* (denumirea unor servicii bancare – în materialele publicitare respective) etc. Expresii ca *advertising agency* ("an organization that creates advertising material, contracts for publication space, and undertakes market research on behalf of its clients") sau *jet set* (din engl. *(the) jet set* "(informal) wealthy and fashionable people who travel widely and frequently for pleasure") au ajuns să fie folosite ca atare (ultimul, ca titlu la rubrica – despre VIP-uri, mai ales actori – la *B1TV*). În acest context, trebuie evidențiat faptul că unele cuvinte şi expresii de origine anglo-americană folosite de mass-media şi publicitatea din țara noastră reprezintă cazuri extreme, ca formă sau ca inteligibilitate (pentru vorbitorul nefamiliarizat îndeajuns cu vocabularul limbii engleze): *Perfect family* (subtitlu, în articolul *Ioana Popescu Tăriceanu – Constanta din viața unui politician inconstant* din revista „Unica", august 2005, nr. 8 (93), p. 20); „Fenomen geologic sau *x-file*? (titlu în ziarul „Libertatea", 16 martie 2006); „procesul ăsta e mai jos în acest *ranking* ['reŋking]" (dintr-o declarație a unui antrenor de

[31] Deşi în dicționarele englezeşti pe care le-am consultat există doar *(hair)stylist şi hairstyle*.
[32] Toate găsite în $DOOM_2$.
[33] Primul termen, *BASE*, este de fapt o abreviere de la: *Buildings, Antennae, Span and Earthbound [objects]* „clădiri, antene, obiecte arcuite sau fixate de pământ".
[34] Din engl. *prime time*, cu definiția de dicționar: "the time at which a radio or television audience is expected to be at its highest: *the show is networked at prime time*" (OXF); "the peak viewing time on television, for which advertising rates are the highest" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

gimnastică, la postul TV *Antena 1*, 31 ian. 2005); „am făcut o dizertație despre sex, *gender*, *rol*" (auzit de la o asistentă universitară de la catedra de ştiinţe psiho-pedagogice, C.U.I., Universitatea din Piteşti); „două *breaking news*-uri" (la postul *Prima TV*, 21 aprilie 2005); „Vrei *gene XXL*? (…) Prima *mascara* cu microfibre" (reclamă TV)[35]; „cere-le *promóterilor*…", „15 *car CD-playere*" (reclamă, *B1TV*); *Vili's*, *Gabi's* (firme de mici magazine din Braşov); *Cash Taxi* (emisiune la *Prima TV*, ora 22.00 – cu Gabi Jugaru); „Cea mai faimoasă lucrare a lui Händel, *Messiah* (…)"[36] (*TVR Cultural*, 23 febr. 2005); „Óo-óo!" (în sensul de „Am păţit-o!", „E de rău!"); „Upsi!" (traducere la desene animate, pe postul TV *JETIX*)[37] etc., etc. Unele sunt de domeniul absurdului sau al umorului macabru: „One love, one life" (inscripție pe un mormânt, în cimitirul „Sf. Gheorghe" din Piteşti).

Din nefericire, categoria de termeni şi expresii numite – prin tradiție, nicidecum cu intenție peiorativă – *barbarisme* are o reprezentare consistentă în aria lexicală a anglicismelor pe cale de a pătrunde (sau, mai degrabă, „a se strecura") în vocabularul limbii române actuale; de pildă, din pricina traducerilor neinspirate şi a persoanelor pe care le-am putea numi „angloimitatori", efectiv a dispărut din exprimarea prezentatorilor TV termenul *încordat* (referitor la *relații*, *atmosferă* etc.): acum se zice practic numai *tensionat*.

Fără a încerca să ne erijăm în judecători (sau… inchizitori) ai realității lingvistice de la noi, considerăm (încă) inacceptabile în limba română exprimări precum: „Am făcut un *coinage*, aşa, un bricolaj!" (*TV Cultural*, 18 iunie 2005); „(…) segmentul *mainstream*" („Ziua", 16 martie 2006); „Revocare *rejectată*…" („România Mare", nr. 749, 30 septembrie 2005, p. 3, col. 2); „(…) a lăsat emoțiile să-i ***„blureze"*** imaginea" (din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p. 1); „El *suportă* federațiile, le *ajută*" (dintr-o declarație a lui Ion Țiriac, la *Antena 1*, 31 ian. 2005); „Fondurile din agricultură depind de Franța şi *UK*" (analist politic, la *Realitatea TV*, 18 iunie 2005); „ANTAN – *Repelent* impotriva țînțarilor"[38]; „facem *playlisturi*" (producător muzical, la TVR); „am un *featuring* în Portugalia" (un manelist, la *Prima TV*). Multe persoane publice preferă să spună: *a prezerva*, „Sunt foarte *confuzat*" etc. Unele anglicisme de acest fel poartă amprenta clară a activității (haotice, neavizate) de traducere: „capturi *în exces față* de normele stabilite" (din revista „National Geographic", august 2004, p. 108, col. I)[39]; „*N24* reprezintă o investiție de 5.000.000 de euro în amenajări, echipamente tehnice şi *capabilități* de transmisie (…)" – „Argeşeanul", 6 sept. 2004, p. 12, col. 1); „(…) să instaleze un climat *simpatetic*, o atmosferă permisivă (…)"[40]; „Ştirile de la ora 11 sunt *creme de la creme*" (la postul de radio *InfoPRO*, 10 ian. 2006)[41] etc.

[35] Din engl. *mascara* "a cosmetic substance for darkening, colouring, and thickening the eyelashes, applied with a brush or rod" – adică rom. rimel.
[36] În locul numelui propriu *Mesia*, cu grafie şi pronunțare autohtone…
[37] Cf. engl. *oops* "[ups, u:ps] an exclamation of surprise or of apology as when someone drops something or makes a mistake" (COLL).
[38] Din engl. *repellent* / *repellant* "something, especially a chemical substance, that repels: *insect repellent*" (COLL).
[39] Cf. engl. *in excess of* "more than; exceeding: *a top speed in excess of 20 knots*" (OXF).
[40] Cf. engl. *sympathetic* "1. characterized by, feeling, or showing sympathy; understanding; 2. in accord with the subject's personality or mood; congenial" (COLL).
[41] Cf. engl. *crème de la crème* "the very best (of something)", el însuşi un franțuzism (la origine, livresc) în limba engleză.

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

Într-adevăr, *uzurparea de sens* e procesul „de interfață" (implicând, aşadar, atât nivelul sensului, cât şi pe cel al formei) care se vădeşte cel mai activ în cadrul complexului de cauze ale preluării greşite a termenilor de origine anglo-americană. Iată numai câteva exemple de astfel de „barbarisme": *expertiză* („Apoi, în sprijinul deciziei politice vin (…) grupurile, laboratoarele, institutele de cercetare, sutele de catedre şi facultăți de ştiințe politice, care furnizează politicienilor de la putere şi din opoziție o inestimabilă *expertiză*[42] internă şi internațională" – din articolul *Anormal este să regretăm ce a fost înainte*, în „România liberă", nr. 1451, 5 ianuarie, 1995, p. 2, col. 2); „Vom acorda un *suport* condiționat d-lui Theodor Stolojan" (la *Antena 1*, 23 iulie 2005); „(…) Groază pe care au indus-o abundent televiziunile noastre, transformate în *suporturi* pentru un interminabil film de groază" (din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p. 1); substantivul *abstract*, în sensul de „rezumat, sumar" (mai ales când e anexat unei lucrări ştiințifice, unui articol publicat într-o revistă de specialitate); verbul *a (se) escalada* – în sensul de „a urca / a avansa / a se dezvolta rapid / accelerat": „(…) războiul nedeclarat al Kremlinului împotriva refractarului preşedinte al Moldovei, Vladimir Voronin, *s-a escaladat*" (din articolul *Putin a stopat importul de vin din Moldova*, apărut în ziarul *Ziua*, 27 septembrie 2005), ca şi substantivul derivat din acesta, *escaladare*: „*Escaladarea* acțiunilor represive ale guvernanților de la Chişinău împotriva protestatarilor anticomunişti" (din articolul *Extemporalul de sâmbătă*, apărut în ziarul „Adevărul", nr. 3668, 6 aprilie 2002)[43]. Există o largă categorie de itemuri lexicale care reiau sensuri după limba engleză, ducând la răspândirea considerabilă (în special în anumite contexte) a unor astfel de termeni: *letal*: („O combinație *letală* a celor doi jucători germani" – *TVR1*, 18 iunie 2005)[44], *rată*: „(…) are o *rată* de goluri impresionantă"[45] (*TVR1*, 18 iunie 2005), *a acoperi*: „să le mulțumim jurnaliştilor pentru felul cum *au acoperit* evenimentele" (la *TVR1*)[46], *proeminent*:[47] „*Proeminentul* critic muzical Smaranda Oțeanu-Bunea (…)" (din articolul *Opera Comică pentru Copii confirmă*, apărut în ziarul „Cronica Română", 20 mai 2005), „(…) un spectacol (…) aproape clasic (…) prezentat de Teatrul „Tomasi Aron" din Sfântu Gheorghe şi semnat de *proeminentul* regizor Borbely Laszlo" (din articolul *Prima ediție a unui festival de teatru neconvențional*, apărut în ziarul „Cronica Română", 30 mai 2005) etc.

Celebrii *False Friends* din limba engleză (acei termeni numiți şi „prieteni trădători / perfizi" sau chiar „prieteni falşi") – adică „omonimele interlingvistice" – constituie, în contextul abordat aici, categoria cea mai semnificativă de termeni supuşi folosirii greşite: „(…) *avocatul* fotbalului total" (spus de comentatorul meciului de

[42] Termenul englezesc corespunzător, *expertise*, se defineşte ca "special skill, knowledge, or judgment; expertness" (COLL).

[43] Cf. engl. *to escalate* "increase rapidly: *the price of tickets escalated* • become or cause to become more intense or serious: *the disturbance escalated into a full-scale riot*; [with OBJ.] *we do not want to escalate the war*" (OXF).

[44] Cf. engl. *lethal* "1. able to cause or causing death; 2. of or suggestive of death" (COLL).

[45] Cf. engl. *rate* "the relative speed of progress or change of something variable; pace: *he works at a great rate; the rate of production has doubled*"; în astfel de contexte, engl *rate* corespunde termenilor româneşti *frecvență*, *viteză*, *proporție* sau chiar *productivitate*.

[46] Cf. engl. *to cover* – în sensul de: "to act as reporter or photographer on (a news event, etc.) for a newspaper or magazine: *to cover sports events*" (COLL).

[47] Cf. engl. *prominent* – în sensul de: "widely known; eminent" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

fotbal Iran-Mexic, la *TVR1*, 11 iunie 2006, ora 21.00)[48]; „Valeriu Stoica, unul dintre cei mai experimentați și *versatili* politicieni pe care îi are România și (…) una dintre personalitățile proeminente ale liberalilor (…)"[49] (din articolul ***Arbitraj internațional la Banca Mondială***, apărut în ziarul *Averea*, 21 iulie 2005). Foarte multe persoane îl folosesc, totuși, în sensul „tradițional", impus de multă vreme în limba română (i.e. „nestatornic, schimbător; lipsit de fermitate" – MDN): „Eu nu pot să uit că din fostul PCR a ieșit un individ atât de *versatil* și de uns cu toate alifiile pe cât este acest Iliescu", spune Păvălucă" (din articolul *Păvălucă – un „golan" absolut onorabil*, apărut în ziarul „România liberă", 22 sept. 2004); pe de altă parte, folosirea ezitantă, inconsecventă a cuvântului în presa românească duce adesea la ambiguități: „De-a lungul anilor, s-a impus imaginea unui Iliescu atotputernic, politician versat și *versatil*, fără alt Dumnezeu decât partidul și fără alt scop în viață decât păstrarea puterii (…)" (din articolul *Despre faimă, credibilitate și ipocrizie*, apărut în ziarul „Averea", 2 august 2005). Fenomenele *semantice* care au loc în cadrul procesului de îmbogățire lexicală a limbii române prin afluxul masiv de anglicisme țin esențialmente de *extinderea sau specializarea sensurilor*, după model anglo-american; de exemplu, cuvântul *flotă* capătă noi sensuri, în special în expresia *flotă de automobile* (pentru mai vechiul *parc de automobile*)[50]; la fel se întâmplă cu termenii: *agresiv* („[managerii] tind să devină mai *agresivi*"[51] și *șovinism*, cu sensul, englezesc, de "male chauvinism"[52]. Mai recent, *snack*[53] pare să nu mai fie asociat lui *snackbar* – termen care credem că începe, și el, să dispară din uz – ci a început să fie întrebuințat, aproape exclusiv, relativ la ceea ce englezii ar numi *crisps*, iar americanii, *chips*[54] (cartofi prăjiți sau un tip de biscuiți foarte subțiri și uscați, destinați copiilor, mâncați din pungă); oricum, termenul *snack* începe să se opună lui *gustare* (care trebuie să fie o masă mai consistentă, presupunând, de pildă, existența unui sandvici).

Foarte interesanți ni se par termenii care suferă resemantizări – adesea destul de bizare, incluzând, în unele cazuri, nuanțe conotative, în conformitate cu anumite contexte specifice: „mai ales într-un domeniu ca al economiei, care rămâne *soft*" (context în care se operează o distincție între domenii „mai tehnice", deci „hard", și altele, mai „soft"! – dintr-un interviu cu o persoană oficială din cadrul BNR, la *B1TV*, 21 aprilie 2005)[55]. Tot mai mulți români, studenți sau elevi de pildă, care văd – firește – foarte multe filme americane traduse (în felul în care sunt ele traduse), au început să folosească termenul *paranoic* în sensul de „(extrem de) suspicios; obsesiv, etc."[56]. Și

[48] Cf. engl. *advocate* – în sensul de: "(noun): a person who upholds or defends a cause; supporter" (COLL) – adică „susținător, suporter".
[49] Cf. engl. *versatile* – în sensul de: "capable of, or adapted for many different uses, skills, etc." (COLL).
[50] Cf. engl *fleet* – în sensul de: "vehicles operating together, or under the same ownership: *a fleet of ambulances took the injured to hospital*" (OXF).
[51] Cf. engl. *aggressive* – în sensul de: "assertive; vigorous: *an aggressive businessman*" (COLL).
[52] Cf. engl. *chauvinism* "smug irrational belief in the superiority of one's own race, party, sex, etc.: *male chauvinism*" (COLL).
[53] V. engl. *snack* "a small amount of food eaten between meals. • a light meal that is eaten in a hurry or in a casual manner" (OXF).
[54] Cuvintele sun definite astfel – respectiv – *crisp*: "*British*: a very thin slice of potato fried and eaten cold as a snack" și *chip* "the U.S. and Canadian name for crisp (sense 10)" (COLL).
[55] Cf. engl. *soft*, trunchiere a lui *software* "*Computer technol*: the programs that can be used with a particular computer system" (COLL).
[56] Cf. engl. *paranoia* "*Informal*: intense fear or suspicion, esp. when unfounded" (COLL), ca și *paranoic*.

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

sensul lui *week-end* este supus, la unii vorbitori care nu au noțiuni elementare de engleză, unei specializări sui-generice: „Mie îmi place să vin aici [undeva unde se venea chiar sâmbăta şi duminica] – zici că e *week-end*" (cu alte cuvinte, termenul *week-end* îşi restrânge sensul la „recreere, distracție"[57].

Există însă şi anglicisme cu o formă asemănătoare cuvintelor româneşti – care continuă aceeaşi rădăcini (de obicei, latino-romanice) – care impun noi sensuri în lexicul limbii; sunt, aşadar, cuvinte cu o vechime apreciabilă care ajung să capete „o nouă viață semantică" în limba română. Este, credem, de remarcat frecvența sporită a folosirii unor termeni ca *academic* şi *memorandum*, sub influența limbii engleze: „Dar, pentru a înțelege mai bine problemele, să reamintim că la Bonn (1992) s-a profilat conceptul reformei universitare răsăritene (conținând reforma curriculum-ului, replasarea cercetării ştiințifice la baza universității, o nouă rețea de conexiuni ale universității cu viața socială, transparența deciziilor *academice*"[58] (din articolul *La Pisa, un nou memorandum*[59] *pentru universități*, în „România liberă", nr. 1451, 5 ianuarie, 1995, p. 3). Acelaşi lucru se poate remarca în: „o afacere de *nişă*,[60] adică nespeculată de nimeni până acum" (din revista „High Life", 2 ian. 2004, p. 11); „*Nişa* cu naționalismul era foarte bună pentru Gigi Becali" (la *TVR*); „După *imensul* hit „Paranoid" (din revista „High Life", 2 ian. 2004, p. 20), cf. engl. *immense*, în contexte ca: *an immense apartment building*; „lovitura de *imagine* primită" (la *Realitatea TV*), cf. engl. *image*, în sensul de "the general impression that a person, organization, or product presents to the public: *she strives to project an image of youth*". În mod asemănător, ne putem întreba cât de mult a ajuns la modă mai recent cuvântul *a admite* în sensul de „a recunoaşte", sub influența termenului englezesc *to admit* "1. to confess or acknowledge (a crime, mistake, etc.); 2. to concede (the truth or validity of something)".

Pe de altă parte, există cuvinte vechi în limbă, al căror sens s-a extins prin calc semantic, ele tinzând să dobândească statutul de „cuvinte în vogă", prin mimetism anglofil: „Sindicaliştii din electricitate solicită stabilitatea *slujbelor*" (la *Radio KISS FM*, ora 8.33, 21 oct. 2004)[61]; „Congelarea nu omoară virusurile, aşa cum face temperatura *înaltă*" (din revista „Asul verde", nr. 21, 2005, p. 10, col. 1); „Dacă am învățat ceva de la părinții şi profesorii mei, am învățat că-mi *pasă*!"[62] (la *TVR1*, 27 noiembrie 2004); „lăsați o *linie* liberă" (adică, „un *rând* (scris sau de scris)"[63] – din pliantul-invitație, cu titlul *Call for Papers*, primit de autori din partea Universității din Petroşani, în luna octombrie 2005).

[57] Să se observe însă faptul că, foarte frecvent, se foloseşte combinația sintactică (de tip locuțional) *activități de week-end* – or aceste activități sunt, prin natura lor, distractive, recreaționale!
[58] Prin tradiție, la noi se zicea în astfel de cazuri *universitar*.
[59] Cf. engl. *memorandum*, în sensul de "a written statement, record, or communication such as within an office" (COLL).
[60] Cf. engl. *niche*, definit de dicționarele englezeşti astfel: "1. a position particularly suitable for the person occupying it; 2. a small, specialized and profitable group or corner of the market: *important new niche markets*".
[61] După cuvântul englezesc *job* (preluat uneori la noi ca atare: „Târg de *joburi*"), tradus, în mod mecanic, prin „neaoşismul" *slujbă* (să se compare cu mai vechiul *serviciu*).
[62] Cf. engl. *to care* "to have regard, affection, or consideration (for): *he cares more for his hobby than his job*" (COLL).
[63] Cf. engl. *line* "a row of words printed or written across a page or column" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

Din punct de vedere formal, trebuie remarcat că există cuvinte de origine anglo-americană care, fiind derivate, sunt „transparente" compoziţional – ele sunt, aşadar, inteligibile pentru vorbitorul comun, graţie înseşi structurii lor morfo-lexicale: „*post-producţia* peliculei"[64] (din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p 19); „*pre-producţia* a început deja la New York"[65] (ibid.); „credit *preplătit*", „cartele *preplătite*"[66]; *premixuri* (termen utilizat în legătură cu medicamentele sau substanţele chimice fitosanitare)[67]; „(…) *accesorizat* de multe ori cu lucrurile lui Posh Spice" (din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p 20)[68]; „Torturi *personalizate* cu fotografiile dvs." (reclamă, la *TVS*)[69]. Şi în categoria termenilor de sorginte anglo-americană, se impune subliniată *creativitatea* deosebită a limbii române – limbă care, în deceniile trecute, a creat şi pus în circulaţie destul de numeroase cuvinte, cele mai multe pseudoanglicisme şi false anglicisme, de tipul: *coşaveraj*, *handbal*, *tenismană* / *tenismenă* etc. În perioada mai recentă, de după 1990, se vorbeşte la noi despre: „întreprindere *auditată*" (aşadar, de la substantivele *audit* şi *auditor*, s-a format, prin etimologie internă multiplă – şi, într-o măsură semnificativă, sub influenţa engl. *to audit*[70], verbul *a audita*); *vocal* „solist vocal": „Chris Martin (foto), *vocalul* trupei Coldplay" (din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p. 7)[71]; *extraopţiuni* (formaţie prefixală rezultată sub influenţa adjectivului engl. *extra* "being more than what is usual or expected; additional"[72]; *a sumariza* „a rezuma, a exprima sumar / pe scurt"[73]: „Haideţi să *sumarizez* acum!" (jurnalist la un cotidian central, pe *TVR1*, 31 ian. 2005); „*a manageria* banii"; *a frankensteiniza*, *frankensteinizare* (deşi termenul **to frankensteinize* e imposibil de găsit în dicţionarele englezeşti) etc.

Derivarea şi compunerea îşi aduc din plin contribuţia la crearea unui număr destul de însemnat de termeni cu aparenţă de „cuvinte neaoşe", cum sunt: *a brendui* (< engl. *brand* "a type of product manufactured by a particular company under a particular name: *a new brand of soap powder.* • a brand name: *the firm will market computer software under its own brand.* • a particular type or kind of something: *the Finnish*

[64] Cf. engl. *post-production* "work done on a film or recording after filming or recording has taken place: *post-production editing*" (COLL).
[65] Cf. engl. *pre-production* "work done on a product, especially a film or broadcast programme, before full-scale production begins" (COLL).
[66] Cf. engl *prepaid* "paid for in advance: *prepaid holidays*" (COLL).
[67] Cf. engl. *premix* "a mixture that is provided already mixed, in particular: • a ready-mixed feed for cattle or horses. • a preparation of the dry components of a building material such as concrete or plaster" (OXF).
[68] Cf. engl. *to accessorize* / *accessorise* "to add accessories to: *accessorize a plain jacket with feminine jewellery*" (COLL).
[69] Cf. engl. *to personalize* / *personalise* "to mark (stationery, clothing, etc.) with a person's initials, name, etc." (COLL).
[70] V. engl. *to audit* "conduct an official financial inspection of (a company or its accounts): *unlimited companies must also have their accounts audited.* • conduct a systematic review of: *a method of auditing obstetric and neonatal care*" (OXF).
[71] Deşi în limba engleză *vocal*, ca substantiv, înseamnă, potrivit dicţionarelor limbii: "(often *vocals*): a part of a piece of music that is sung. • a musical performance involving singing." (OXF).
[72] La noi, *extra* a devenit prefix, dublându-l pe mai vechiul *extra*[1]**-,** care însemna „(în) afară (de), superior; foarte" (MDN), dealtfel ca şi prefixul englezesc *extra-* "outside or beyond an area or scope: *extrasensory; extraterritorial*" (COLL).
[73] Din engl. *to summarize* or *to summarise* "to make or be a summary of; to express concisely" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

brand of democratic socialism”[74]; *talk-show-işti* (în emisunea *Dan Diaconescu Direct*, OTV, 14 iulie 2004); „căsuțe de vacanță sau *weekendițe*, cum le spune la noi” (*Jurnal TVR*, 16 febr. 2004, ora 23.05); „Transportul cu *midibuze*” (în ziarul „Argeşul”, 22 martie 2006, p. 8)[75]; „(…) cum s-a întâmplat în *Euroland*” (adică, în „zona [de circulație a monedei] euro” – dintr-un interviu cu o persoană oficială de la BNR, la *B1TV*, 21 apr. 2005) etc. Se observă, până şi în vorbirea copiilor, proliferarea prin analogie a unor forme asemănătoare celor de mai sus – fără îndoială sub influența filmelor americane – cu traducerile aferente: „E *super*uşor! (…) E *mega*uşor! (…) E *hiper*uşor!”[76]

Zona mai largă a comercialului (incluzînd activitățile de divertisment şi comunicare) este – firește – cea mai ilustrativă în acest sens; alături de domeniul divertismentului, publicitatea dă frâu liber creativității lexicale: „*Futsal* Constanța” (asociație de fotbal în sală); *NapoLife* (etichetă de chefir produsă de firma *Napolact*); *Stufstock* (numele unui festival de muzică pop – aluzie la *Woodstock* şi la vegetația locală, unde predomină *stuful*); *Mobilandia* (în alt material de reclamă, mai recent, apare varianta, „neromânizată”, *Mobiland*) ; „UNIVERS*ALL* – Supermaketul de care ai nevoie!”; „Dormitor *X-TEND*” (toate, în materiale publicitare).

Cu totul remarcabile ni se par creațiile fantezist-colocviale sau umoristice ori ironice, de tipul : DES*KISS* (scris pe un orar-reclamă – pentru postul *Radio KISS-FM* – afişat pe uşa unui magazin din Piteşti); *ZOOMZ*ET – *Fața nevăzută a micului ecran* (titlu de rubrică în revista „TV Mania”, nr. 32 (357), 8 aug. 2005, p. 6); „*Oops* Radio”, „*Oops* Media”; „*SHOW* pe el!”; „*Cool*mea distracției”[77] (emisiune transmisă de *TVR2*, duminica, în iarna 2005-2006); *Joy*Anna (etichetă de unt, produs la Târgu-Mureş); „Un *peak*, dar ce mai contează!”[78]; „Fii *SMS*eriaş!”[79] (afişe publicitare); „Sfântul Duh *FM*”[80] (la *Radio KISS FM*, 21 oct. 2004, ora 8.42); „Cât poți fi de *uau*!”[81] (titlu de melodie pe o casetă a cântărețului Ştefan Banică jr.) etc. Mai mult, creativitatea nedezmințită a limbii române este stimulată suplimentar de modele străine – preluate mai ales prin cultura de tip audio-video – de ex. „autoboți, decepticoni, miniconi”[82] (într-un film american de desene animate, transmis de *ProTV*). Comparate cu acestea, creații lexicale colocviale ca „miting*eală*” şi „gangster*aş*” – formate prin ataşarea unor sufixe autohtone la teme anglo-saxone – sunt cu totul modeste. Limbă „omnivoră” din punct de vedere lexical, româna nu-şi dezminte apetitul pentru înnoire nici sub raportul relativei uşurințe cu care realizează *adaptarea morfologică* a termenilor de origine anglo-americană pătrunşi mai recent: „Lili Sandu a preferat *party*-ul Andreei (…)” (din revista „TV Story”, 25 iulie 2005, p. 55); *beach*-baruri (la *TVR1*, într-o emisiune despre starea plajelor româneşti la

[74] În engleză există verbul *to brand* “assign a brand name to”, alături de substantivul postverbal *branding* “the promotion of a particular product or company by means of advertising and distinctive design” (OXF).

[75] Format prin analogie nu atât cu rom. *microbuz*, cât cu engl. *minibus* “a small bus able to carry approximately ten passengers” (COLL) – după modelul *(modei) mini* / *maxi* / *midi(jupei)*.

[76] Cf. engl. *supermaket*, *hypermaket* (care – curios – este format în limba engleză după franc. *hypermaché*) etc.

[77] Din engl. *cool* “*Informal, chiefly U.S. and Canadian*: excellent; marvellous” (COLL).

[78] Cf. engl. *peak* “the pointed summit of a mountain; a mountain with a pointed summit; the point of greatest development, strength, etc.: *the peak of his career*” (COLL).

[79] Cf. abrev. engl. SMS “Short Message System”.

[80] Cf. abrev. engl. FM “frequency modulation”.

[81] Din engl. *wow* “an exclamation of admiration, amazement, etc” (COLL).

[82] Formate prin mecanismul de compunere pe care lexicologia anglo-saxonă îl numeşte *blending*, din: *auto[matic] + [ro]bot* (primul), *decept[ion] + icon* (al doilea) şi *mini- + icon* (ultimul).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

începutul sezonului estival 2006, transmisă la data de 4 iunie). Este foarte adevărat că – în limbajul presei mai ales – se întâlnesc destule inconsecvenţe, ocurenţe criticabile şi erori întru cât priveşte adaptarea morfo-gramaticală: „restructurarea *curriculei* universitare" (dintr-o emisiune a postului *TVRM*, 10 oct. 2004, ora 23.59 – unde forma de genitiv abuzivă porneşte de la o presupusă formă feminină, *curricula*, care este, din punct de vedere etimologic, un plural latinesc folosit de limba engleză în paralel cu forma, regularizată, *curriculums*); „În nici un *mediu* românesc n-a apărut nimic [despre demisia d-lui O. Belu – *n.n.*]"[83] (la *TVR1*, 31 ian. 2005).

Consecinţele de ordin gramatical asupra limbii române ale acestui proces de adopţie lexicală sunt previzibile şi mai degrabă marginale: structurile predominant analitice, cu tendinţă spre caracterul izolant, ale limbii engleze transpar în numeroase contexte specifice limbajului actual din mass-media: „Istoria ultimilor doi oameni care au fost scoşi vii de sub ruinele *World Trade Center*" (unde marcarea morfologică a genitivului este implicită – din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p 19). În acelaşi context, e de semnalat faptul că, în română, categoria substantivelor *epicene* este considerabil sporită de aportul anglo-saxon, care impune, cu o frecvenţă tot mai mare, forme ca „*un* top model", „*un* (foto)model" etc.

Aparent marginale – şi relativ puţin cercetate – sunt implicaţiile lingvistice ale „citatelor culturale" avându-şi sorgintea în lumea anglo-saxonă / anglofonă. Iată câteva ilustrări: „(…) realitatea dezlănţuită a unei lumi „ieşite din ţâţâni" (cf. Shakespeare: "This world is *out of joint*" (în *Hamlet*) – citat din Stefan Zweig, *Lumea de ieri*, Editura Univers, 1988, pagina 6); „(…) riscă să se transforme în *comedie a erorilor*" (citat cultural – din păcate, viciat de traducerea greşită a titlului comediei shakespeariene, care ar fi trebuit să fie, de fapt, „comedia / farsa încurcăturilor"); „Dan Petrescu a izbutit, în sfîrşit, să reintre în „11"-le „bufniţelor"[84] (adică – se deduce din contextul articolului – echipa britanică Sheffield Wednesday (din „Gazeta sporturilor", 4 ian. 1995, p. 7); *Lakers în carnaval* (titlu de articol, *ibid.* – şi aici, citatul de tip cultural este obscur pentru cititorii care nu sunt foarte pasionaţi de baschet – mai precis microbişti / fani ai acestui joc aşa cum este practicat în S.U.A. – în consecinţă susceptibili de a şti că echipa-fanion a statului Michigan se numeşte *Michigan Lakers*; „*nerdul*, ca *figură culturală* [s. n.]" (la postul *TV Cultural*, 18 iun. 2005 – cf. engl. *nerd* sau *nurd* [nə:d] "*Slang*: a stupid and feeble person" (COLL).

Unele *convenţii cultural-lingvistice* sunt, de asemenea, puse în joc odată cu familiarizarea tot mai accentuată a lumii masss-media cu limba engleză şi realităţile adiacente ei – adică, lumea de „realia" care îi corespunde. Exemplele abundă în presa românească recentă: „O competiţie de *clasa A* care a devenit nerentabilă"[85] (din revista

[83] Dealtfel, aceeaşi problemă se întâlneşte şi în uzul anglo-saxon: doar vorbitorii cei mai instruiţi şi avizaţi folosesc forma *media* pentru plural, statisticile demonstrând că, mai recent, forma *media* corespunzând, în mod neetimologic, numărului singular (ca în „Television is *a* valuable *media* for advertising") câştigă teren la modul absolut.

[84] Aluzie cultural-sportivă – destul de obscură pentru cititorul român – având la bază imaginea emblematică a *bufniţei* în zona York.

[85] Cf. engl. *A*, termen care, între alte sensuri, le înregistrează şi pe următoarele: "denoting the highest-earning socio-economic category for marketing purposes, including top management and senior professional personnel"; de asemenea, în Marea Britanie există diploma şcolară / certificatul de studii care se numeşte *A level* "the advanced level of a subject taken for General Certificate of Education (GCE)" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

„TV Story", 25 iulie 2005, p. 58); „Dacia Unirea *vs.* Dinamo (la emisiunea de sport a postului *Național TV*); „*Victorii "Spurs", Gol Gică Popescu*!" (adică, ale echipei engleze *Tottenham Hotspur* – titlu de articol din „Gazeta sporturilor", 4 ian. 1995, p. 7) etc.

Chestiunea *conştientizării* (relative) a sensului anglicismelor pătrunse – sau pe cale de a pătrunde – în vocabularul limbii române contemporane ar merita, credem, o mai mare atenție, întrucât poate oferi detalii cât se poate de semnificative, de mare interes – de pildă – pentru preocupările de sociolingvistică şi psiholingvistică. Atitudinea vorbitorilor merge de la explicitarea, mai mult sau mai puțin nonşalantă, a termenilor de origine anglo-americană („Se ia *blender-ul* (chestia aia de făcut *cocktail-uri*)" – din revista „TV Story", 25 iulie 2005, p 54) la totala lor ignorare şi, drept consecință, folosirea lor redundantă („La doi litri avem doar „*Izvorul Spring*" – vânzătoare de la un chioşc alimentar), trecând prin niveluri diferite de decodare etimologică („E prea bun ca să fie *light*!" – reclamă TV pentru *Pepsi Light*; dealtfel, forma *light* coexistă cu *lights* – rezultat din trunchierea structurală a sintagmei *light cigarettes*, urmată de substantivizarea adjectivului – folosită ca atare, din păcate, şi pentru a desemna băutura răcoritoare mai sus menționată), unele presupunând chiar şi demersuri – firește, empirice – de explicitare: „De fapt, e *camerawoman*, nu *cameraman*" (un realizator, la postul *DDTV*). În mod asemănător, cei care ştiu limba engleză (cel puțin la nivel mediu), fiind aşadar capabili să le asocieze unor cuvinte de origine anglo-americană însăşi literalitatea lor (de ex. *bullshit*, *Give me a break!*), sunt foarte satisfăcuți de această relaționare etimologică formă-sens.

Adesea apare chiar *traducerea* unor anglicisme în contextele în care ele sunt folosite, făcută cu finalitate explicativă de către vorbitorul respectiv, ale cărui cunoştințe în domeniu se presupune că sunt mai extinse; de exemplu, *sponsorul* cuiva [într-un sistem de tip *MLM* – adică "multi-level marketing"] este „cel care l-a introdus în sistem"; un *starting* este „(o şedință de) inițiere, (un) instructaj (complet)" etc. Dimpotrivă, multe anglicisme sunt de neînțeles pentru mulți (presupuşi) utilizatori ai mesajelor media transmise pe cele mai felurite canale; la un post de radio românesc se repetă zilnic apeluri-reclamă ca: „Ascultați *Kiss-FM hit music station*!" sau: „Veniți la […] *party*, *powered by Kiss-FM hit music station*!", încât ne putem întreba pentru cine e făcută reclama transmisă la radio, dacă în proporție de aproximativ două cincimi – după aprecierea noastră – foloseşte termeni şi expresii preluate ca atare din limba engleză; iar o firmă de magazin de pantofi din oraşul Alexandria are inscripția „bilingvă" *MODA SHOE*. Implicațiile ținând de *uz*, *stil* şi *registru* pun în lumină, de asemenea, aspecte de interes mai general pentru lingvist. Astfel, fenomenul eufemizării se manifestă pregnant în cadrul categoriei de termeni studiați în prezentul articol, fie că vorba de: (a) eufemisme apărute pe teren anglo-american, fie că avem de-a face (b) cu intenția eufemistică a vorbitorilor de limbă română. Iată câteva exemple pentru prima categorie de eufemisme: *devoluție* (termen care a fost preluat ca atare şi de alți politicieni europeni – de pildă, de cei italieni)[86], *a delocaliza*, *delocalizare* („*delocalizarea* unor întreprinderi" – dintr-un discurs al prim-ministrului Călin Popescu-Tăriceanu, la *Realitatea TV*, 25 apr. 2005 – de fapt, un reflex al engl. *to relocate* (ca şi al derivatului

[86] V. engl. *devolution* "a transfer or allocation of authority, esp. from a central government to regional governments or particular interests" (COLL).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

său *relocation*)[87], verbul fiind definit de dicţionarele limbii engleze ca "to move or be moved to a new place, esp. (of an employee, a business, etc.) to a new area or place of employment; (intr. – of an employee, a business, etc.) to move to a new place and establish one's home or business there: *sixty workers could face redundancy because the firm is relocating*"); revistele cu conţinut sexy sau porno au fost rebotezate, şi la noi, „reviste pentru adulţi" (expresie auzită de noi şi la emisiunea *Observator* a postului TV *Antena 1*, la 19 martie 2004, ora 7.18), după modelul engl. *adult magazine* – unde atributul *adult* denotă "suitable only for adults (used euphemistically to refer to a sexually explicit film, book, or magazine); *negrii (nord-)americani* sunt, mai recent, numiţi *afro-americani* – cf. engl. *African Americans* "*chiefly US*: an American of African origin" (OXF).[88]

Şi din cea de-a doua categorie de itemuri lexicale cu intenţie eufemistică se pot cita o sumedenie de termeni vehiculaţi de mass-media din România, mulţi pătrunşi în limbajul curent. Acum, oamenii nu mai sunt *nemulţumiţi*, sunt *frustraţi* (cf. engl. *frustrated* "having feelings of dissatisfaction or lack of fulfilment"), iar în locul vetustului *cadru de conducere* a apărut *executiv* (cf. engl. *executive* "(Adj.) having the power to put plans, actions, or laws into effect: *an executive chairman*, *executive authority*. • (Noun) suitable or appropriate for a senior business executive: *an executive house* | *an executive jet*" (OXF). Un fel de limbaj „mai elegant", un tip de vocabular cu termeni „mai plăcuţi auzului" (dar, din păcate, constituind un jargon destul de greu de înţeles pentru cei mai mulţi vorbitori ai limbii) pune în circulaţie tot mai insistent exprimări ca: „*disponibil* in magazinele de (…)" (pentru variantele mai româneşti „de vânzare la…" ori „care se găseşte / se poate găsi la… / se comercializează la…") sau: „Pasagerii pentru zborul (…) sunt rugaţi să se prezinte la punctul de *checking* numărul (…)" (în aerogara Băneasa).

Eufemizarea, ca fenomen aflat la interfaţa dintre limbă şi utilizarea socială a vocabularului, este în mod necesar „în pas cu vremurile": dacă *orfelinat* a devenit *casă de copii (şcolari)*, apoi *centru de plasament (familial)*, este cât se poate de firesc ca diversele compartimente sau servicii ale unor spitale să fie *externalizate*, unele centre comerciale sau zone de recreere să fie *dezafectate* etc. Categoria descriptivă de „sexy" a pătruns bine şi în vocabularul (şi, deci, lumea) copiilor, înlocuind – destul de brutal – pe *drăguţ(ă)* sau *atractiv(ă)*: şcolarul Alin S., de 8 ani, declară, senin şi mândru, în timpul unei ore de limba română, că mama lui e *sexy*. În ceea ce priveşte *forma* cuvintelor de relevanţă anglo-saxonă, este de remarcat, pe lângă caracterul lor adesea nefixat, vag fixat, ezitant sau contradictoriu, apetitul pentru „anglizarea" (sau hiperanglizarea) pronunţării, vizibilă în exemple ca: Marilyn *Monroe* – rostit în original [mʌn'rəu] – este un nume pe care românii au tendinţa să-l „reanglizeze" ca pronunţare, plasând accentul pe prima silabă; (Dacia) *Logan* este pronunţat relativ frecvent ['logan] sau ['logən], dar şi – e drept, foarte rar – ['ləugən]; numele firmei de telefonie mobilă *Orange* cunoaşte, la noi, practic doar pronunţarea englezească; personal, am auzit numele *Carrefour* pronunţat [kérfur]. Pe de altă parte, pronunţarea termenului *superviser* oscilează între [súpervaizăr], [súpărvaizăr], [súpervaizer] şi [súpărvaizer] (*OTV*, 21 febr. 2005), la fel

[87] Este interesant de observat că engl. *delocalize* sau *delocalise* înseamnă "1. to remove from the usual locality. 2. to free from local influences" (COLL).

[88] Articolul conţine următoarea notă de uz: "*African American* is the currently accepted term in the US for Americans of African origin, having first become prominent in the late 1980s".

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

cum termenul *golgeter* [golg′éter] este pronunţat şi [golğéter]. Dimpotrivă, unele cuvinte foarte frecvente sunt pronunţate fatalmente în mod eronat: „Hai la *Mac*" – pronunţat [mek] – adică *McDonald's*, este spus de copii, dar şi de părinţi, în mod curent.

La fel ca în cazul oricărui alt compartiment etimologic al vocabularului limbii, anglicismele ocazionează apariţia a numeroase – uneori, de-a dreptul incredibile – *improprietăţi*, care se datoresc de cele mai mlte ori cunoaşterii imperfecte – sau mai mult decât impefecte – a limbii-sursă, iar alteori dorinţei pure de epata, folosind forme şi structuri străine limbii române: „faruri *adaptive*" (cf. engl. *adaptive – Antena3* – aşa s-a pronunţat cuvântul, deşi pe ecran scria *adaptative*); *oncologişti* (în textul unui fluturaş publicitar la un produs anticancerigen); „actul constituţional de la 6 septembrie 1940, prin care regele a fost *deprivat* de toate puterile"[89] (la *TV Cultural*, 23 apr. 2005); *disconfortant* (din traducerea unei secretare – cf. engl. *discomforting*) etc. Cazurile când formele (pretins) englezeşti sunt scrise incorect nu sunt, prin comparaţie, la fel de condamnabile: „Şi, în general, ce ştiu aceşti „*looseri*" (...) despre creşterea şiu descreşterea unor partide în sondajele de opinie?" („România Mare", nr. 805, anul XVI, 16 decembrie 2005, p. 12, col. 2); „(…) a asistat *life* la înfrângerea Stelei"[90] (din ziarul „Curierul Zilei", 22 mart. 2005, p. 3); „A văzut că totul era *ok* (din revista „High Life", 2 ian. 2004, p. 10). De cele mai multe ori, scrierea greşită apare la cuvinte extrem de recente sau foarte rare / marginale / „exotice": „(…) în sprijinul deciziei politice vin acele *thanks-tanks*, grupurile, laboratoarele, institutele de cercetare (...)" (din art. *Anormal este să regretăm ce a fost înainte*, în „România liberă", nr. 1451, 5 ianuarie, 1995, p. 2, col. 2)[91].

În *concluzie*, se poate aprecia că, în condiţiile în care, la noi, sursa principală de împrumut lexical e limba engleză, afluxul de anglicisme mai recente este prea mare şi prea rapid pentru a putea fi normat, graţie eforturilor oneste şi obiective ale specialiştilor din domeniul (cultivării) limbii române; ultimul cuvânt rămâne, prin urmare, uzului, îndeosebi celui din ariile mai specializate ale vocabularului. Se poate presupune că tot uzul va fi cel care va „filtra" şi formele şi sensurile care, astăzi, pot fi considerate (încă) extreme sau inacceptabile – cu alte cuvinte, „barbarismele": un cuvânt ca *locaţie* (în sensul de „loc, poziţie, aşezare, situare, amplasare, amplasament") de exemplu, repetat de către utilizatori pe o perioadă destul de lungă, va sfârşi prin a se impune în limbă cu acest sens, calchiat după engl. *location*.

Rolul cel mai însemnat în impunerea unor anglicisme va reveni şi în continuare mass-media şi activităţilor legate de comunicarea socială – incluzând publicitatea; factorii subiectivi vor continua să joace un rol decisiv în acest proces, conferindu-i, la rigoare, pecetea „anglomaniei".

Adaptarea morfologică şi fonetică pare să urmeze, în continuare, un curs destul de sinuos şi imprevizibil (care poate fi ilustrat elocvent, între alţi termeni, de cuvintele

[89] În dicţionarele noastre există numai termenul *deprivare* „*(Psih.)* situaţie clinică sau experimentală în care bolnavul întrerupe contactele senzoriale cu mediul ambiant" – şi el tot un anglicism, provenit din *deprivation*.

[90] În cazul de faţă, adverbului engl. *live* "during, at, or in the form of a live performance: *the show went out live*" (COLL) – rom. „pe viu" i s-a substituit subst. *life* – rom. „viaţă".

[91] Termenul corect este *think-tank*, definit în limba engleză ca "a group of specialists organized by a business enterprise, governmental body, etc., and commissioned to undertake intensive study and research into specified problems".

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

sandvici / *sendviş* şi *management*, cu multitudinea lor incredibilă de variante nerecomandate de norma lingvistică). Caracterul mai degrabă haotic al procesului de „împământenire" a unor anglicisme mai recente are totuşi şanse destul de mari de ameliorare, în măsura în care foarte mulți români continuă să aprofundeze cunoaşterea limbii engleze – în mod predominant sistematic şi conştient.

Un bun instrument de lucru ar trebui să-l reprezinte, în activitatea (de dorit, sistematică şi cât mai ştiințific întemeiată) de fundamentare a normării uzului în domeniul lexical, fişarea ocurențelor de neologisme recente (în speță, de anglicisme) din textele atât de diverse oferite de mass-media din țara noastră – a cărei încununare ar putea fi, de pildă, un corpus lexical al presei româneşti contemporane.

Bibliografie

a) **Volume**, **studii**, **articole**

Avram, Mioara, *Anglicismele în limba română actuală*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997.

Bantaş, Andrei, *English and Contrastive Studies*, Bucureşti, T.U.B., 1978.

Bryson, Bill, *Mother Tongue – The English Language*, London, Penguin Books, 1998.

Ciobanu, Georgeta, *Anglicismele în limba română*, Timişoara, 1996.

Dimitrescu, Florica, *Dinamica lexicului românesc*, Cluj, Editura Clusium, 1995.

Pergnier, Maurice, *Les Anglicismes*, Paris, PUF, 1989.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, Bucureşti, Editura ALL, 2001.

Filipović, Rudolf, *The English Element in the Main European Languages (Research in Progress)*, in „Studia Romanica et Anglica Zagrabiensia", no. 21-22 / 1966, p. 103-112.

Manea, Constantin, *Remarks on the Recent English Loanwords in the Romanian Vocabulary of Economics*, Conferință de filologie, Universitatea Transilvania din Braşov, aprilie 1998.

Pârlog, Hortensia, *Termeni de origine engleză în publicistica românească contemporană*, in „Analele Universității din Timişoara", 9, fasc. 1, 1971, p. 55-68.

Stoichițoiu, Adriana, *A Functional Approach to the Study of Recent English Borrowings in Romanian*, in „Analele Universității Bucureşti, Limba şi literatura română", vol. XXXV, 1986, p. 84-92.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Anglomania – o formă de snobism lingvistic*, in *Comunicările Hyperion*, vol. II, Bucureşti, Editura Hyperion XXI, 1993, p. 270-280.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Influența engleză în limbajul presei actuale: o perspectivă normativă*, in *Comunicările Hyperion*, 6, Bucureşti, Editura Hyperion XXI, 1997, p. 167-181.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *„Romgleza": opțiune personală sau efect al globalizării?*, in *Identitate românească şi integritate europeană. Probleme şi perspective*, Bucureşti, Editura Ars Docendi, 2003, p. 95-105.

b) Dicționare

Bantaş, Andrei, *Dicționar englez-român*, Bucureşti, Editura Teora, 1999.

Collins English Dictionary, Collins, 2002.

Collins English Dictionary and Thesaurus, HarperCollins Publishers, 1992 (dicționar electronic, Versiunea 0.1) – (COLL).

Dicționar enciclopedic, Bucureşti, Editura Enciclopedică, vol. I (1993), vol. II (1996), vol. III (1999), vol. IV (2001), vol. V (2004), vol. VI (2006).

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)

Dicţionarul explicativ al limbii române (Ion Coteanu, Luiza Seche, Mircea Seche), Bucureşti, Editura Univers enciclopedic, 1998 – (DEX_2).
Dimitrescu, Florica, *Dicţionar de cuvinte recente*, Editura Albatros, 1982; (ediţia a II-a), Bucureşti, Editura Logos, 1997 – (DCR).
Levițchi, Leon, Bantaş, Andrei, *Dicţionar englez-român*, Bucureşti, Editura Teora, 1996.
Marcu, Florin, *Noul dicţionar de neologisme*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1997 – (NDN).
Marcu, Florin, *Marele dicţionar de neologisme*, Bucureşti, Editura Saeculum I.O., 2000 – (MDN).
The New Oxford Dictionary of English, Oxford University Press, 2001 – (OXF).
The New Penguin English Dictionary, London, Penguin Books, 2001.
The Random House Dictionary of the English Language (The Unabridged Edition), New York, Random House, 1966.
Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language, New York / Avenel, Gramercy Books, 1994 – (WEB).

The Scope of the Anglo-American Lexical Influx Penetrating into Contemporary Romanian and its Current Dynamics

The English loans have seen a rather long and respectable progress in Romanian, and some recent such terms tend to replace older lexical items, previously borrowed from other European languages. The present paper tries to make a brief assessment of certain major aspects of this linguistic influx: the comparative weight of the various referential domains involved, the linguistic "propriety" and acceptability of the most recent lexical items – some of which are perfectly comprehensible by the average speaker of Romanian, while others are nearly perfect "aliens", the prevalent position held by the technical terms, in principle opposed to the mere "Anglomaniac" borrowings, as well as the place held in the context by the idiom of the media. If some more recent English loans are mere "exotic", quite unintelligible (and rather unacceptable) terms in the contemporary vocabulary of Romanian – i.e. sheer *barbarisms*, erroneously constructed or derived words or expressions, most of which spring out of meaning usurpation – some other terms illustrate the semantico-lexical processes of broadening and specialisation of meaning. Interestingly enough, there are Anglicisms exhibiting a form similar to Romanian words that continue old (usually Latino-Romance) roots, which assign new senses to those traditional terms, as there are numerous extensions of the meanings of various Romanian words belonging to the old, native stock, via loan-translation based on utter Anglophile mimicry.

The conclusions of the present contribution are: that the special lexical creativity of Romanian is still rife, including numerous substandard, humorous and imaginative coinages; that the morpho-syntactic adaptation of the more recent borrowings is relatively smooth and effortless, while also being rather chaotic from a strictly form-oriented perspective; that there is relative, though not spectacular, speaker-awareness in this process of lexical penetration – including the cultural level. It can be safely stated that the Englished lexical inflow is too ample and precipitate to be conveniently regulated from an objectively normative point of view. It seems that the future belongs, on the one hand, to actual linguistic use and, on the other hand, to the comparative ascendancy of the mass media – both tempered by the obvious trend towards genuine systematism and increased awareness in the common speakers' drive towards achieving a better command of English.

BDD-V2375 © 2006 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-02 05:18:37 UTC)